

Mitä on huomioitava lomitussääntöjen uudistamisessa?

Mikko Rissanen
STM / Työ- ja tasa-arvo -osasto

18.03.2020

Tässä esityksessä

- **Lomituksen nykytilasta**
- **Maatalouden muutos**
- **Maatalouden muutoksen vaikutus lomitukseen**
- **STM:n lähtökohdat lainsäädännön uudistamiseen**

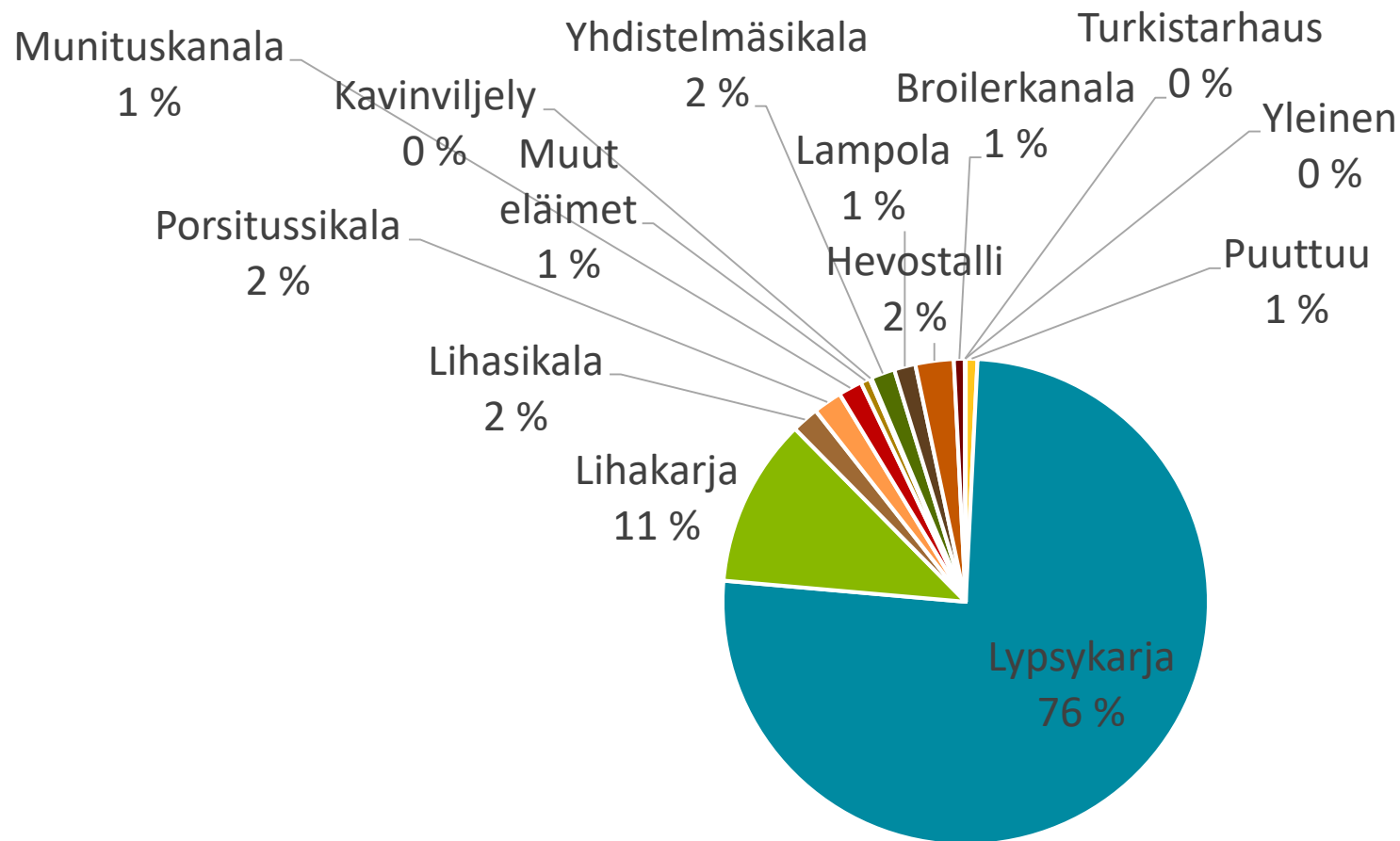

EU luo puitteet lomitustilanteille

- Lomitustilanteet ovat EU:n näkökulmasta valtiontukijärjestelmiä ja tällöin EU:n valtiontukisäännöt ohjaavat lomitustilanteiden sääntelyä
- Lomitustilanteet voivat olla voimassa vain tietyn ajan. Ne on hyväksyttävä / ilmoitettava komissiolla määräajoin
- Uudet EU:n valtiontukisäännöt tulisivat tämänhetkisen tiedon mukaan voimaan vuoden 2022 alusta. Lomitustilanteiden sisältö on muutettava niiden mukaisiksi.
- Valtiontukisäännöt määrittelevät, mihin tarkoitukseen lomitusta voi myöntää ja lomituksen kokonaiskeston.
- Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi kuitenkin sallia pidemmän ajanjakson.

Maatalouslomituspalvelujen käyttö tuotantosunnittain v. 2019, lomitustunteina (Lähde: Mela lomitustilastot)

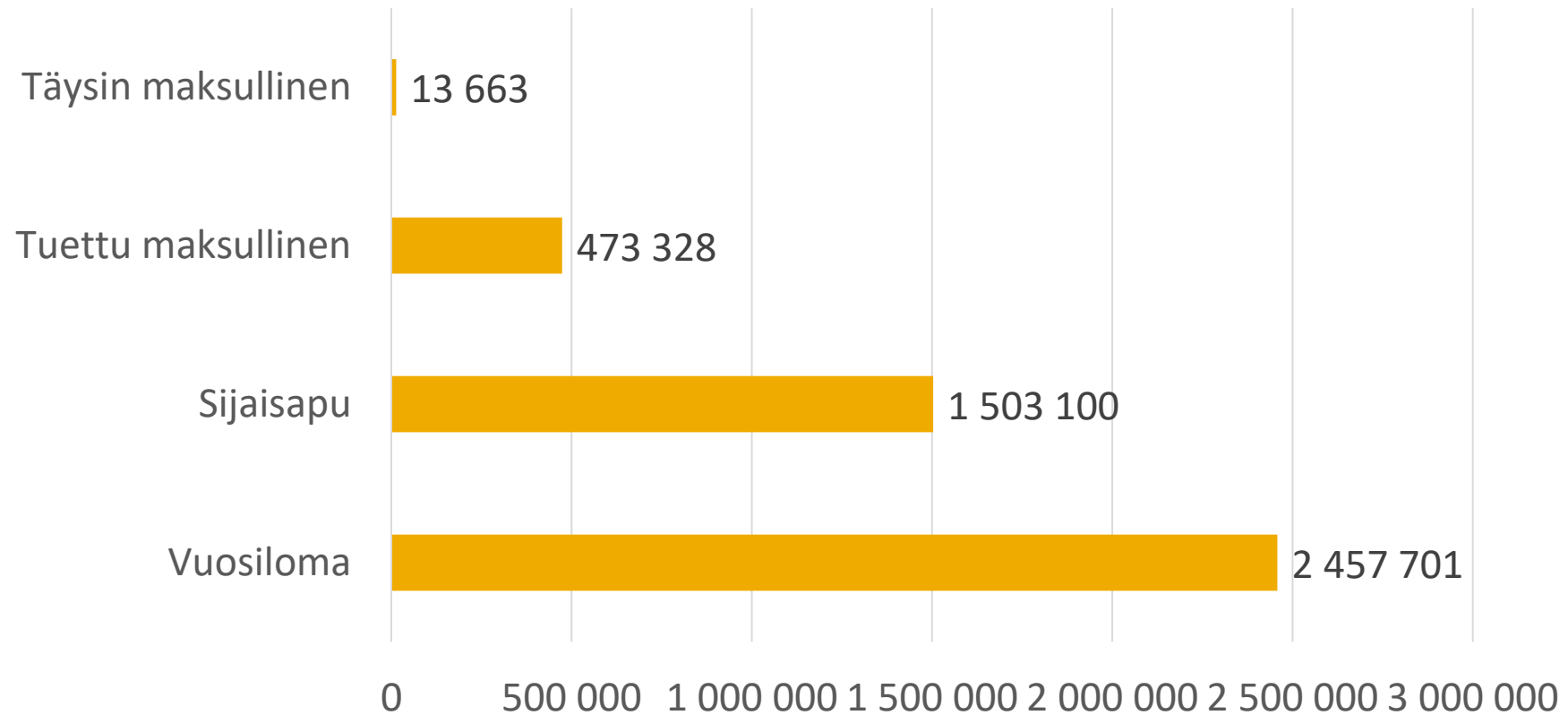

Maatalouslomituspalvelujen käyttö v. 2019

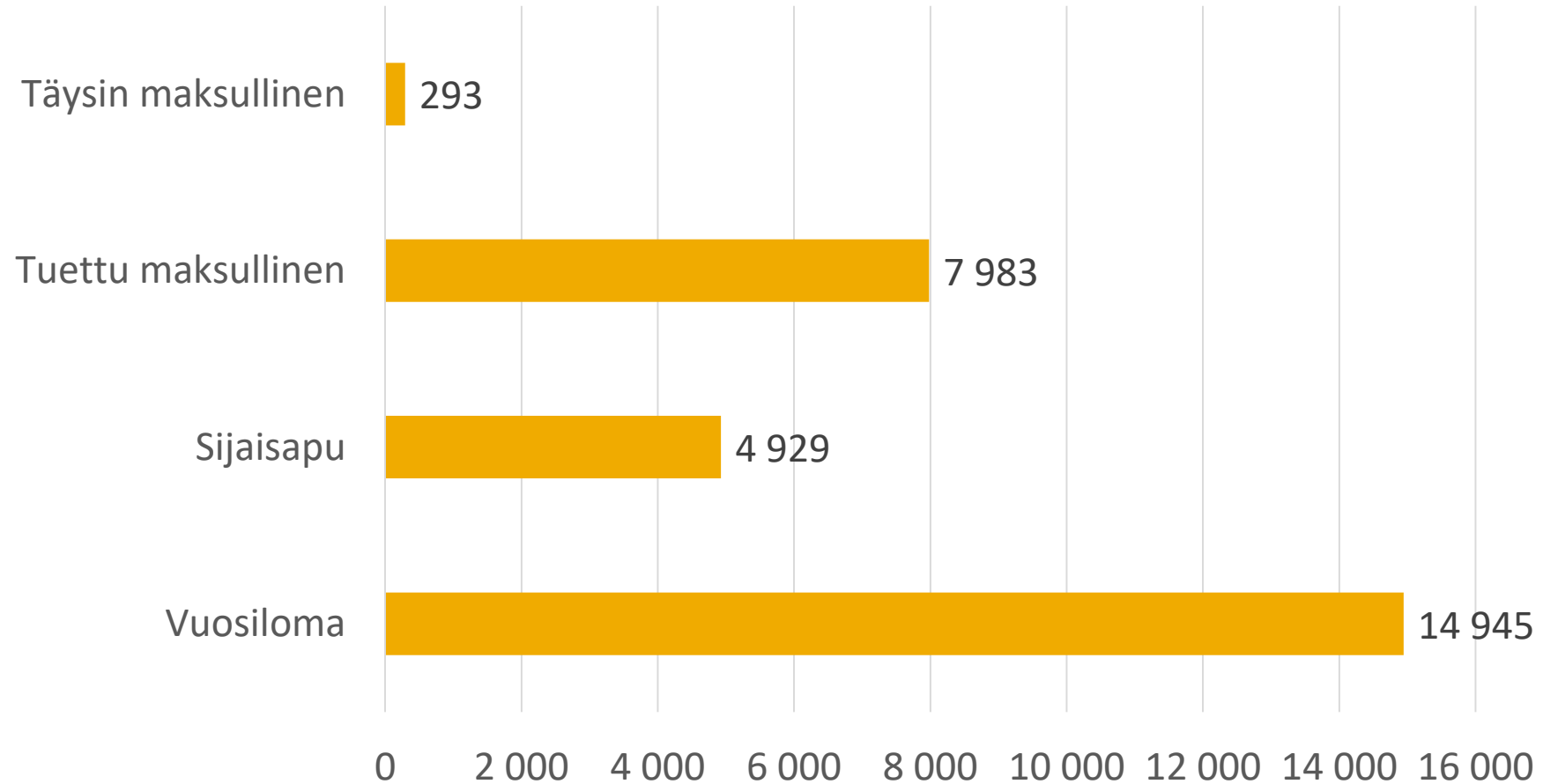
(Lähde: Mela, lomitustilastot)

Lomitustunteja

Maatalouslomituspalveluja käyttäneiden yrittäjien määrä v. 2019 (Lähde: Mela, lomitustilastot)

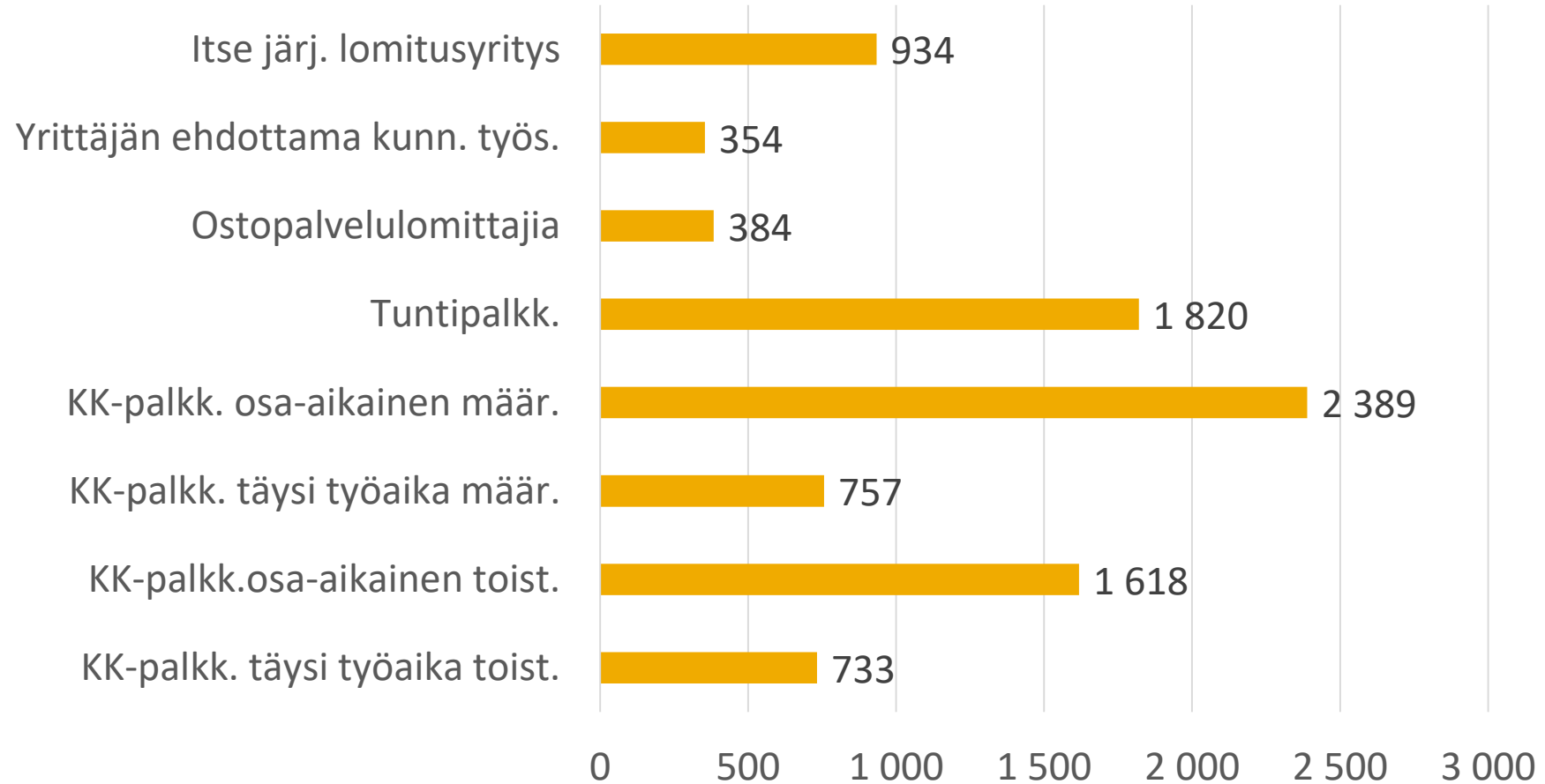

Sijaisavun käyttö perusteittain 2019 (Lähde: Mela)

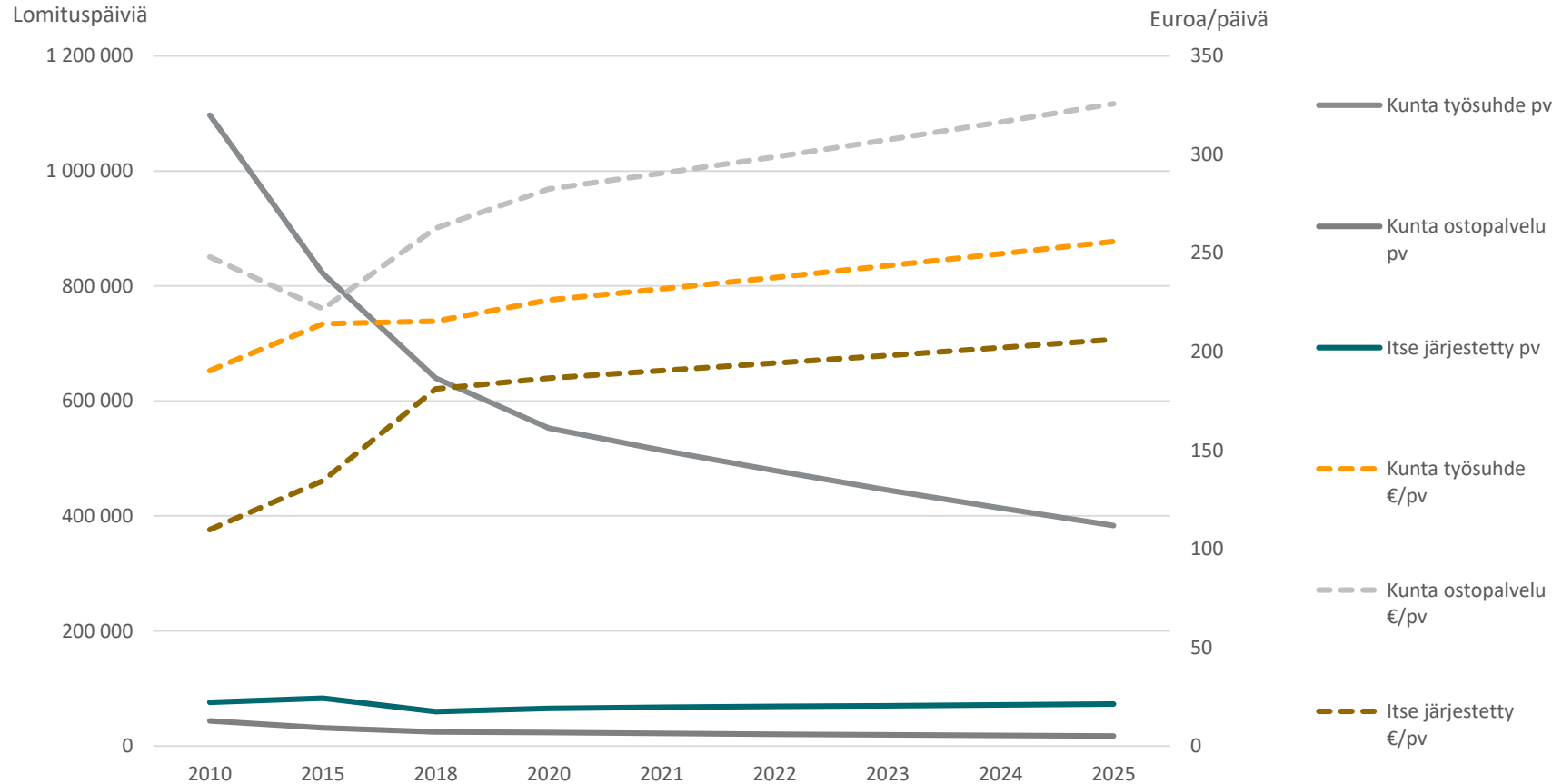
Sijaisapuperuste	Hlöt	Pv	H
Työkyvyttömyys	4 138	142 656	988 544
TK-eläke vireillä	78	3 867	29 857
Kuntoutustuki	94	10 975	73 398
Toiminnan järjestely	14	394	2 387
Kuolema/järjestely	6	170	1 041
Kuntoutus	169	1 244	8 457
TYKY-toiminta	59	147	943
Äitiysrahakausi	213	16 700	113 604
Erytisäitiysrahakausi	6	234	1 663
Adoptiolapsen hoito			
Isyysloma	278	6 655	45 497
Vanhempainrahakausi	242	21 896	148 513
Alle 3v lapsen hoito	210	10 121	72 283
Alle 10v lapsen sai	91	490	3 569
Erytishoitorahaa saava	78	1 119	7 630
Varusmiespalvelu		345	2 738
Kertausharjoitus	31	133	921
Lähiomaisen kuolema	36	40	285
Hautajaiset	250	252	1 694
*Muu syy	9	31	202
Kaikki yhteensä	4 929	217 383	1 503 100

Maatalouslomittajien määrä v. 2019 (Lähde: Mela, lomitustilastot)

Maatalouslomituksen järjestäminen (Lähde: Mela)

Maatalouden muutos, tilamäärät muuttuvat

- LUKEN ennuste (luke.fi/taloustohtori) 2018 => 2025
 - Maitotilat 6 287 => 4 169
 - Muu nautakarja 3 491 => 3 224
 - Lammas- ja vuohitilat 1 092 => 1 172
 - Sikatilat 579 => 538
 - Siipikarjatilat 411 => 441

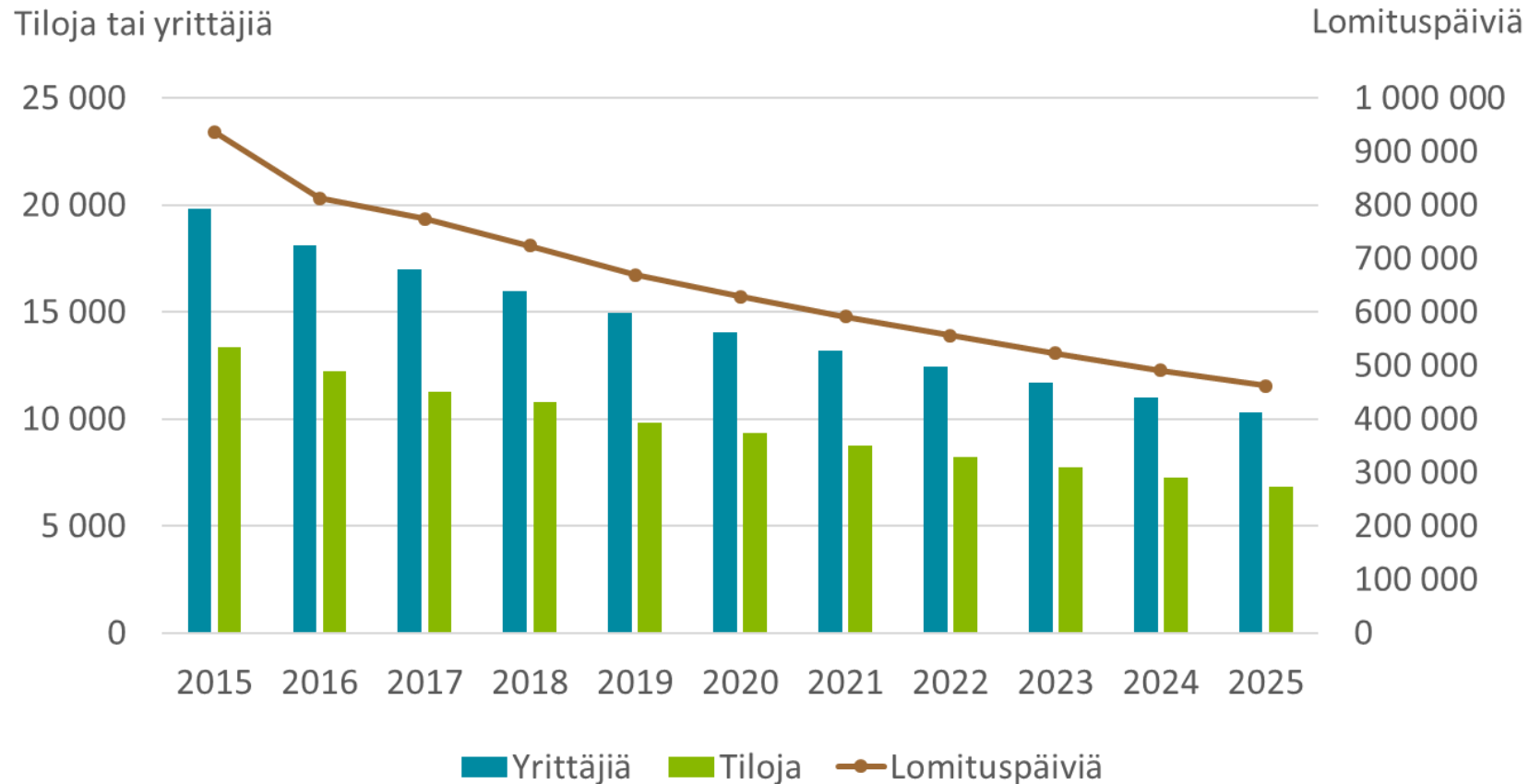

Maatalouden muutos jatkuu

- Varsinkin pienten maitotilojen määrä jatkaa laskuaan
- Jäljelle jäävien tilojen keskikoko ja eläinmäärät kasvavat
- Tekniikkainvestoinnit jatkuvat
- Palkatun työvoiman tarve kasvaa, jonka vaihtoehtona ostopalvelu
- Muiden tulonlähteiden etsintä => Mitä on päätoiminen maatalous?
- Tilakoon kasvaessa osa tiloista muuttuu yhtiömuotoon, kotieläintuotantoa verotetaan sekä MVL:llä että EVL:llä

Maatalouden muutoksen vaikutus lomitukseseen

(lähde: Mela, lomitusilastot)

Maatalouslomitus: maatalousyrittäjien, tilojen ja lomituspäivien määrän kehitys (Lähde: Mela, lomitustilastot)

Vuosi	Yrittäjä	Tiloja	Lomituspäiviä
2015	19 800	13 348	936 012
2016	18 102	12 235	812 317
2017	16 988	11 281	773 709
2018	15 963	10 781	723 675
2019	14 945	9 808	668 796
2020 arvio	14 048	9 334	628 467
2021 arvio	13 205	8 757	590 849
2022 arvio	12 413	8 221	555 488
2023 arvio	11 668	7 725	522 249
2024 arvio	10 968	7 259	491 004
2025 arvio	10 310	6 805	461 634

Maatalouden muutoksen vaikutus lomitukseen

- Lomitettavien tilojen verkko harvenee => työmatkat pitenevät
- Lomituspäivien määrä vähenee kolmasosalla => lomitustyön määrä vähenee => lomittajien liikkuvuus?
- Lomituksessa nyt 40 yksikköä => teoriassa 10 yksikköä riittäisi tulevaisuudessa
- Mela on selvittänyt valmiutta yhdistymisiin => Mikä on riittävä määrä?
- Etäisyys päätöksenteon ja lomitustoiminnan välillä kasvaa
- Kuntien riskit suurissa yksiköissä?
- Melan riskin, jos vain 10 yksikköä ja joku irtisanoo sopimuksen?
- "Sivutoimisten" lomitusoikeus on rajattua ja EVL-verotetuilla ei lomitusoikeutta

Miten muutos vaikuttaa asiakkaisiin?

- Eriytyvätkö tilakohtaiset tarpeet ja kuinka paljon?
- Mitä tilat todella tarvitsevat?
- Millaisia toiveita / vaatimuksia / odotuksia tästä seuraa lomitustyölle?
- Lomittajien työn ja vastuun rajaus monipuolistuvilla tiloilla?
- Mistä voidaan luopua, jos halutaan uutta ja lisärahaa ei saada?

Lomitukseen vaikuttavia muita tekijöitä

- KHO:n päätös siitä, että lomituksessa voidaan tehdä per päivä 4 ruokintakertaa – lomittajan elämän laatu tällaisessa työssä ja vaikutus työn organisointiin?
 - <https://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/vuosikirjapaatokset/vuosikirjapaatos/1556183976406.html>
- Työlainsäädännön ja työehtosopimuksista lomittajan työehdot => STM ei voi vaikuttaa työehtosopimukseen, työlainsäädännön osalta STM voi keskustella TEM:n kanssa työaikalain lomitukseen liittyvistä seikoista, jos lomitusalaja yhtenäisenä sitä haluaisi

Tähänastisia lakimuutoksia muun muassa selittävät tekijät

- Valtiontalouden säästöt ja taloudellisuusvaatimus
- Uudistusten yhteydessä ei ole saatu lisärahaa => muutokset on tehtävä kustannusneutraalisti => lomitushallinnon ja lomituskäytäntöjen tarkastelu
- Porsaanreikien ja väärinkäytösten torjuminen säännöksiä muokkaamalla
- EU:n valtioneukisäännöistä tulevat pakolliset muutokset
- 2017 työryhmän työ on edelleen lainvalmistelun taustalla ja samoin maakuntauudistuksen aikainen ajatus hallinnon uudistamisen tarpeesta

STM:n lähtökohdat jatkolle

- Asiakkaiden tulisi saada olennaiset palvelut
- Asiakkaiden yhdenvertaisuutta tulisi mahdollisuuksien mukaan lisätä lomitussysteemien sisällä
- Lomitustyön tulisi olla sellaista, jolle löytyy tekijöitä – lainsäädännön keinot tähän ovat kuitenkin rajatut
- Valtiontaloudesta tulevat vaatimukset, hallitusohjelmassa kuitenkin 6 M€ lisärahoitus
- Lomituslainsäädäntöä on jatkossakin sopeutettava EU-valtiontukisäätelyyn
- Nykyisiä toimintatapoja on tarkasteltava niin hallinnon kuin lomituskäytäntöjen osalta, IT-järjestelmän uusimiselle on annettava aikaa
- Tässä työssä tarvitaan kaikkien osapuolten yhteistyötä

stm.fi ›
@STM_Uutiset ›

Otakantaa.fi

Lomituslainsäädännön uudistaminen

Näkemykset lomituksen ja lomituslainsäädännön kehittämistarpeista

